

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ В ГРУПАХ РАНЬОГО ВІКУ

Підготовки бакалаврів

спеціальності 012 Дошкільна освіта

освітньо-професійної програми Дошкільна освіта

Луцьк – 2022

Розробник: О. Л. Дурманенко, доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти,
кандидат педагогічних наук

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Семенова Н.І.

**Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри загальної педагогіки
та дошкільної освіти**

протокол № 1 від 30 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри

Семенов О. С.

© Дурманенко О. Л., 2022

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма навчання	01 Освіта / Педагогіка 012 Дошкільна освіта 012 Дошкільна освіта Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибіркова
Кількість годин/кредитів: 150/5		Рік навчання – 2
		Семестр – 4
		Лекції – 10 год
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) – 20 год Лабораторні – Індивідуальні –
		Самостійна робота – 110 год
		Консультації – 10 год
		Форма контролю: залік
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – Дурманенко Оксана Леонідівна

Науковий ступінь – кандидат педагогічних наук, доцент

Посада - доцент кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

Контактна інформація 0951541442

Durmanenko.Oksana@vnu.edu.ua

Дні занять <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

ОК «Освітня діяльність в групах раннього віку» належить до вибіркового дисциплін підготовки бакалаврів галузі знань 01 Освіта/педагогіка, спеціальності 012 Дошкільна освіта, освітньо-професійної програми Дошкільна освіта, вивчається в четвертому семестрі, формою контролю є залік. На вивчення ОК відведено 5 кредитів (150 годин), у тому числі: 10 годин лекційних, 20 год. практичних, 10 год. консультації та 110 год. самостійної роботи.

Змістом ОК є актуалізація питань становлення майбутньої особистості, починаючи від зачаття дитини, її народження, подальшого розвитку, освітньої діяльності у перші три роки життя.

Основні аспекти вивчення: теоретичні основи організації освітньої діяльності в групах раннього віку; зміст та методичні основи навчання, виховання та розвитку дітей раннього віку в сучасному закладі дошкільної освіти; суб'єкт-суб'єктна взаємодія сім'ї та ЗДО як обов'язкова складова організації освітньої діяльності; роль особистості вихователя закладу дошкільної освіти в освітній діяльності дитини раннього віку.

2. Пререквізити. Усвідомленому вивченню ОК сприятимуть вивчені раніше освітні компоненти: «Родинна педагогіка», «Дошкільна педагогіка», «Психологія педагогічна та дитяча».

Постреквізити. Здобувачі освіти під час засвоєння ОК будуть знати особливості розвитку дитини раннього віку, освітню діяльність в групах раннього віку, окрім того, володітимуть інформацією про досягнення психічного розвитку дитини, що виявляються у кожний віковий проміжок раннього дитинства.

Одержані знання будуть необхідні для вивчення ОК «Виховання і навчання обдарованих дітей», успішного проходження практики в групах раннього віку та захисту курсової роботи з фахових методик.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою викладання ОК «**Освітня діяльність в групах раннього віку**» є підготовка висококваліфікованих фахівців у галузі раннього дитинства, здатних забезпечити оптимальні умови для реалізації потенційних можливостей конкретної дитини на етапі становлення її загальних і спеціальних здібностей, специфіка педагогічної діяльності, спрямованої на освіту дітей раннього віку; принципи, форми, методи, прийоми освітньої роботи з дітьми зазначеного вікового періоду життя.

Основними завданнями вивчення ОК «**Освітня діяльність в групах раннього віку**» є: розкриття теоретичних основ виховання, розвитку і навчання дітей раннього віку та методичні питання організації життя і діяльності малюків; формування здатності до педагогічного осмислення явищ виховання й розвитку дитини в умовах родинно-суспільного виховання, а також навичок професійної рефлексії; озброєння здобувачів освіти методами і формами організації освітньо-виховного процесу в групах дітей раннього віку в закладі дошкільної освіти; розвиток умінь педагогічного прогнозування, самостійності та критичності мислення; сприяння вихованню кращих моральних рис особистості майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти.

4. Результати навчання (компетентності).

Таблиця 2

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти з розвитку, навчання і виховання дітей раннього і дошкільного віку, що передбачає застосування загальних психолого-педагогічних теорій і фахових методик дошкільної освіти, та характеризується комплексністю та невизначеністю умов.
Загальні компетентності	КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії. КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
Спеціальні (фахові) компетентності	КС-2. Здатність до розвитку в дітей раннього і дошкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага). КС-3. Здатність до розвитку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій у дітей раннього і дошкільного віку.

	<p>КС-6. Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.</p> <p>КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.</p>
--	---

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР-01. Розуміти і визначати педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби, що використовуються в роботі з дітьми від народження до навчання у школі; знаходити типові ознаки і специфіку освітнього процесу і розвитку дітей раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПР-02. Розуміти, описувати й аналізувати процеси розвитку, навчання та виховання дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять та категорій.</p> <p>ПР-05. Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи. Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах закладу дошкільної освіти.</p> <p>ПР-06. Встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.</p> <p>ПР-07. Планувати освітній процес в закладах дошкільної освіти з урахуванням вікових та індивідуальних можливостей дітей раннього і дошкільного віку, дітей з особливими освітніми потребами та складати прогнози щодо його ефективності.</p> <p>ПР-10. Бути знайомим з програмою раннього втручання, розуміти можливості опори на нього в подальшій роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.</p> <p>ПР-12. Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.</p> <p>ПР-17. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.</p> <p>ПР-18. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в різних групах раннього і дошкільного віку.</p> <p>ПР-19. Збирати та аналізувати дані про індивідуальний розвиток дитини.</p>
---	--

Soft skills:

1. **Системне, аналітичне та критичне мислення** (здатність знаходити та аналізувати факти, події, зміни, визначати пріоритетні та другорядні елементи у системі).
2. **Дитиноцентризм у роботі вихователя** (сприймання дитини як цінності, розуміння її потреб та швидкий підбір оптимальних педагогічних рішень для їх задоволення).
3. **Комунікативні навички** (готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу).

4. **Навички командної роботи** (здатність до роботи з оточуючими людьми, до ведення переговорів, до досягнення компромісів).
5. **Лідерство** (здатність очолити групу, вести її за собою, нести відповідальність за колективну діяльність, у т.ч. за невдачі).
6. **Креативність** (потреба у творчості та естетичний смак).
7. **Адаптивність та крос-функціональність** (здатність адаптуватися до умов, що швидко змінюються та є непередбачуваними, оперативно вирішувати освітні завдання в кризових умовах).
8. **Емоційний інтелект** (здатність розпізнавати емоції у себе та інших людей, розуміння причин зміни емоційного стану, здатність приборкувати емоції).

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: словесні: лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, Meet, Moodle), пояснення, розповідь, бесіда; наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом науково-педагогічного викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів.

5) Інтерактивні методи навчання, методи розвитку критичного мислення.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 3

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Кон с.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи організації освітньої діяльності у групах раннього віку.						
Тема 1. Специфіка організації освітньої діяльності в групах раннього віку.	38	2	4	30	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 8/8
Тема 2. Адаптація дитини раннього віку до умов здо як запорука результативності освітньої діяльності.	28	2	4	20	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 8/8
Тема 3. Виховна та розвивальна робота з дітьми раннього віку.	18	2	4	10	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 8/12
Разом за модулем 1	84	6	12	60	6	52
Змістовий модуль 2. Методичні аспекти освітньої діяльності.						

Тема 4. Форми та методи організації освітньої діяльності у групах раннього віку.	28	2	4	20	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 12/12
Тема 5. Методики раннього розвитку дитини раннього віку.	38	2	4	30	2	УЮ, ДС, РМГ, ІРС/ 12/12
Разом за модулем 2	66	4	8	50	4	48
Види підсумкових робіт (за потреби)						Бал
Модульна контрольна робота (немає)						
ІНДЗ (немає)						
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

Примітки: ^{1/} Moodle, Zoom, Meet – може застосовуватися одна з платформ або їхній симбіоз для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті в дистанційному режимі, відповідно до Положення про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положення про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказів ректора.

^{2/} *Методи та форми контролю:* УЮ – усне індивідуальне опитування, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІРЗО – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, аналітичне есе.

6. Завдання для самостійного опрацювання (110год.)

1. Підготувати приклад консультації для батьків на тему: «Вчимося грати разом». (7год.)
2. Підготувати твір-есе «Унікальність раннього віку» та презентацію до нього. (7год.)
3. Підготувати перелік і опис ігор для дітей раннього віку. (7год.)
4. Важливість періоду дитинства в розвитку особистості. (7год.)
5. Власна пізнавальна активність малюка як провідний чинник розвитку. (7год.)
6. Педагогіка раннього віку на сучасному рівні розвитку освіти. (7год.)
7. Підготувати приклад заняття за методикою М.Монтессорі з дітьми 2-3 років. (7год.)
8. Зробити розгорнутий конспект заняття за однією з сучасних методик розвитку дитини раннього віку(вік за вибором). (7год.)
9. Організація медико-педагогічного контролю за фізичним розвитком дитини. (7год.)
10. Історія педагогіки раннього віку. (7год.)
11. Особливості фізичного і психічного розвитку дітей раннього віку. (7год.)
12. Пренатальний період – основа виховання дитини. (7год.)
13. Бізіборд як засіб раннього розвитку дитини. (7год.)
14. Підготувати тематичну розвідку «Ранній розвиток» дитини за допомогою «Мнемодоріжок». (7год.)
15. Підготувати конспект Програми розвитку дітей від пренатального періоду до 3-х років «Оберіг». (12год.)

IV. Політика оцінювання

Політика освітнього компонента.

Навчальні досягнення здобувачів освіти оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, на підставі результатів виконання всіх видів запланованої навчальної роботи протягом семестру: аудиторної роботи під час лекційних, практичних занять, самостійної роботи.

Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач освіти за поточну роботу з відповідних тем. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначає силабус освітнього компонента. Результати поточного контролю знань здобувачів освіти вносяться до журналу обліку роботи академічної групи і враховуються під час виставлення підсумкового балу з ОК. Для усвідомленого й системного засвоєння курсу необхідною є систематична навчально-пізнавальна робота здобувачів освіти в усіх видах і формах її організації: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота.

Аудиторні заняття переважно проводяться у вигляді лекцій, найчастіше – проблемних лекцій; практичних занять – з використанням інтерактивних методів: бесіда, дискусія, проектна діяльність, моделювання та робота в малих групах.

На практичному занятті студенти презентують конкретну проблему, вчать дискутувати, аргументовано доводити свою точку зору; об'єктивно оцінювати власні знання й уміння, а також, як експерти – знання своїх колег-одногрупників.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність, становить **100 балів**. Актуальним в оцінюванні є участь здобувачів освіти у вебінарах, тренінгах, у конференціях та інших заходах і формах поглиблення знань, набуття практичних умінь і навичок, підвищення кваліфікації. Здобувачі освіти на практичних заняттях презентують власні здобутки, а саме участь у Всеукраїнських інтернет-конференціях «Дошкільна освіта: теорія, методика, інновації» організованих кафедрою загальної педагогіки та дошкільної освіти, які зараховуються як результати неформальної освіти з даного ОК.

Здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, семінарів, підготовці наукових публікацій, конкурсах студентських наукових робіт, й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю з відповідного ОК.

При цьому загальна кількість балів, що вноситься до відомості за поточну роботу, не може перевищувати 100.

Таблиця 4

Оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять

К-ть балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень
12/8 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
10/6 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та

	аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
6/4 бала	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
5/3 бали	Оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання освітнього компонента, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота здобувача освіти, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється відповідь здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Політика щодо академічної доброчесності. *Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти* передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності](#) Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування та ін.) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком, в онлайн режимі (після погодження з деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають і освітньому компоненту в цілому, і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проекту), контрольній роботі тощо,

які передбачені (силабусом) освітнього компонента. Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передусє семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність непідтвердження здобувачем результатів такого навчання (ПОЛОЖЕННЯ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки <https://vnu.edu.ua/uk/normativno-pravova-baza>).

V. Підсумковий контроль

Із освітніх компонентів, де формою контролю є залік, оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Крім цього до кожного практичного заняття здобувачі освіти прикріплюють на платформу Moodle розроблену ними презентацію або відеоролик, а також презентацію цікавих пізнавальних матеріалів. На заняттях використовується інтерактивне обговорення проблемних питань, результат та активність здобувача освіти зараховується до поточної оцінки, позитивним є посилання при виступах здобувачів освіти на першоджерела, вміння використовувати наочні наявні засоби, вміння використовувати мультимедійні засоби навчання та інші комп'ютерні технології, вміння представити результати самостійної творчої роботи.

Оцінювання здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки:

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/07/Polozh_pro_otzin_%D0%A0%D0%B5%D0%B4_%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%9C%D0%95%D0%94.pdf

Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, які визначено силабусом ОК.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100.

Повторне складання заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЗАЛІКУ

1. Розкрийте значення дозрівання нервової системи для психічного розвитку дитини.
2. Поясніть значення соціальної ситуації розвитку та її місце в характеристиці віку.
3. Поясніть значення протиріч у процесі розвитку дитини.
4. Поясніть сутність сензитивності періодів розвитку.
5. Порівняйте поняття «спадковість» і «вродженість».
6. Яке місце займає власна активність людини в процесі її психічного розвитку?
7. Назвіть вікові періоди, що складають епоху дошкільного дитинства та визначте їх часові рамки.
8. Яке місце займають у процесі психічного розвитку дитини соціальні та біологічні чинники?
9. Назвіть періоди розвитку в межах раннього дитинства.
10. Дайте визначення поняттю «криза вікового розвитку».
11. Дайте визначення поняттю «вікові новоутворення».
12. Порівняйте поняття «зона найближчого розвитку» і «зона актуального розвитку».

13. Що є детермінантами психічного розвитку?
14. Що таке «комплекс поживлення». Поясніть його значення.
15. Поясніть значення вікових новоутворень у психічному розвитку.
16. Зробіть порівняльний аналіз понять «навчання» і «научіння».
17. Яке місце займають внутрішні умови розвитку в процесі становлення психіки людини? Назвіть їх.
18. Назвіть критерії психологічного віку.
19. Дайте визначення поняттю «тип провідної діяльності».
20. Визначте джерела психічного розвитку.
21. Розкрийте суть сенсорного розвитку дитини.
22. Поясніть вислів Л. С. Виготського, що в ранньому віці всі інші психічні функції розвиваються «навколо сприймання, через сприймання і за допомогою сприймання».
23. Визначте необхідність зовнішніх орієнтувальних дій для пізнавального розвитку дитини.
24. Розкрийте взаємозв'язок сенсорних процесів з характером діяльності дитини.
25. Розкрийте суть сенсорного розвитку дитини.
26. Розкрийте важливість взаємозв'язку сприймань різної модальності.
27. Доведіть необхідність сенсорного виховання.
28. Поясніть вислів Л. С. Виготського, що в ранньому віці всі інші психічні функції розвиваються «навколо сприймання, через сприймання і за допомогою сприймання».
29. Визначте необхідність зовнішніх орієнтувальних дій для пізнавального розвитку дитини.
30. Поясніть вираз: «В ранньому віці рука вчить око».
31. Розкрийте взаємозв'язок сенсорних процесів з характером діяльності дитини.
32. Підготувати перелік і опис ігор для дітей раннього віку.
33. Важливість періоду дитинства в розвитку особистості.
34. Власна пізнавальна активність малюка як провідний чинник розвитку.
35. Педагогіка раннього віку на сучасному рівні розвитку освіти.
36. Заняття за методикою М.Монтессорі з дітьми 2-3 років.
37. Організація медико-педагогічного контролю за фізичним розвитком дитини.
38. Історія педагогіки раннього віку.
39. Особливості фізичного і психічного розвитку дітей раннього віку.
40. Пренатальний період – основа виховання дитини.
41. Бізіборд як засіб раннього розвитку дитини.
42. Віммельбух як засіб раннього розвитку дитини.
43. «Ранній розвиток» дитини за допомогою «Мнемодоріжок».
44. Орієнтовний режим дня для дитини раннього віку.
45. Оздоровчо-гартувальні процедури для дитини раннього віку.
46. Виховання культурно-гігієнічних навичок і навичок самообслуговування.
47. Виховання елементарних навичок культури поведінки.
48. Виховання під час проведення режимних процесів.
49. Організація предметно-розвивального середовища для дітей раннього віку.
50. Розвиток дрібної моторики рук у дітей раннього віку.

VI. Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література:

1. Аніщук А. М. Підготовка майбутніх вихователів до здійснення соціалізації дошкільника. *Наукові записки. Серія: «Психолого-педагогічні науки»*. 2009. Вип. 6 (2). С. 233.
2. Балаєва К. С. Підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів до застосування інноваційних технологій у професійній діяльності: монографія. Чернівці. 2018. 296 с.
3. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ: Либідь, 2015. с. 139.
4. Волкова В. В., Мерц О. А. Адаптація дітей раннього віку до умов дошкільного закладу. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Серія: Педагогіка. 2017. №1. С.68-72.
5. Волошина О. Л. Чарівні клубочки. Вправи з сенсорного розвитку для дітей до 3-х років. *Дошкільне виховання*. 2019. № 2. С. 22-23.
6. Дурманенко О. Л. Комунікативна культура вихователя закладу дошкільної освіти як складова його педагогічної майстерності. *Науковий часопис національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. Випуск 72. том 1. 2019. С.192-196.
7. Загородня Л. П., Тітаренко С. А. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу: навч. посіб. Суми: Університетська книга, 2010. 319 с.
8. Коновальчук І. І. Підготовка майбутніх фахівців дошкільної освіти на засадах компетентнісного підходу: теоретичний аналіз. *Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Педагогіка та психологія*. 2015. Вип. 764. С. 65–72.
9. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку. Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В. Б., 2020. 44 с.
10. Кошель В. М., Лемешко М. С. Педагогічні умови підготовки майбутніх вихователів до навчання рухових дій дітей дошкільного віку: навч.-метод. посібн. для студ. спец. «Дошкільна освіта», працівників закладів дошкільної освіти та батьків. Чернівці: ФОП Баликіна О. В., 2018. 144 с.
11. Кравець Л. М. Компетентнісний підхід до підготовки фахівців дошкільної освіти. *Інноватика у вихованні*. 2018. Вип. 7. С. 148–157.
12. Кравчук Н. П. Здоров'язбережувальна компетентність майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти: теорія та практика: монографія. Умань. 2018. 240 с.
13. Марченко І. С. Напрямки логопедичної роботи з дітьми раннього віку із затримкою мовленнєвого розвитку. *Логопедія: Науково-методичний журнал*. 2015. № 5. С. 46-52.

14. Мирончук Н. М. Контекстна підготовка майбутніх викладачів вищої школи до самоорганізації у професійній діяльності: теорія і практика: монографія. Житомир: Вид. О. О. Євенок, 2020. 400 с.
15. Психолого-педагогічна діагностика розвитку дітей раннього дошкільного віку: Навчально-методичний посібник. За науковою редакцією Л. А. Федорович. Кременчук. 2008. 217 с.
16. Розвиваємо, навчаємо, виховуємо дитину третього року життя: метод. посіб. за ред. Т. І. Поніманської. К. Видавничий Дім «Слово», 2013. 566 с.
17. Склянська О. В. Соціальна взаємодія дитини раннього віку з близьким дорослим в контексті ранньої психолого-педагогічної допомоги. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2017. №3. С. 69–78.
18. Теличко Т. В. До питання щодо психолого-педагогічної компетентності майбутніх педагогів дошкільної освіти в сучасних умовах. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика*. 2020. Вип. 9. С. 259–265.
19. Чаговець А. М. Сучасна професійна підготовка майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Теоретичний аспект. *Обрії*. 2015. Вип. 1. С. 99–102.
20. Швець Т. А. Мотивація як педагогічна умова формування професійної майстерності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. *Педагогічні науки: зб. наук. пр.* / ред. кол.: Є.С. Барбіна (відпов.ред.) та ін. Вип.65. Херсон: ХДУ, 2014. С. 380-384.

Додаткова література:

1. Гурковська Т. Л. Розвиток сприймання 3-річних дітей. *Дошкільне виховання*. 2012. № 4.
2. Слободянюк К. Л. Сенсорні посібники для малят. *Дошкільне виховання*. 2020. № 4. С. 32-36.
3. Товкач О. Р. Методи розвитку мовлення наймолодших. *Палітра педагога*. 2018. № 6. С. 3–6.

Інтернет-ресурси:

1. Базовий компонент дошкільної освіти: Наказ Міністерства освіти і науки України № 33 від 12.01.2021 р. / Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/rizne/2021/12.01/Pro_novu_redaktsiyu%20Bazovoho%20komponenta%20doskilnoyi%20osvity.pdf (дата звернення: 09.12.2022).
2. Концепція освіти дітей раннього та дошкільного віку / Національна академія педагогічних наук України. Київ: ФОП Ференець В.Б., 2020. 44 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/12ta1d3vfwTtFhITpMTCJ-NO3SISU47Gd/view> (дата звернення: 09.12.2022).
3. Положення про заклад дошкільної освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 р. № 305 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 27 січня 2021 р. № 86). / Кабінет міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2021-п#Text> (дата звернення: 09.12.2022).
4. Про дошкільну освіту: Закон України від 11 липня 2001 р. № 2628-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text> (дата звернення: 09.12.2022).
5. Програми розвитку дітей дошкільного віку / Департамент освіти і науки Запорізької міської ради. URL: <https://osvita.city/osvita/doskilna-osvita/programi-rozvitku-ditej-doskilnogo-viku> (дата звернення: 09.12.2022).

